

Čís. 1478.

Není závady, by nalézací soud neshledal v činu obžalovaného sice tentýž trestný čin, avšak v jiném směru, než uplatňovala obžaloba (§ 262 tr. ř.).

Pod skutkovou podstatu §u 305 tr. zák. spadá též projevování nevážnosti k československým zákonům.

Otázku, zda jest povoliti podmíněný odklad výkonu trestu (§ 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.) jest řešiti nezávisle od případné výše uloženého trestu.

(Rozh. ze dne 1. února 1924, Kr II 202/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského soudu v Opavě ze dne 26. února 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák., vyhověl v zasedání neveřejném jeho odvolání proti témuž rozsudku co do nepřiznání podmíněného odsouzení a povolil obžalovanému podmíněný odklad výkonu trestu, mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Nesprávně posuzuje zmateční stížnost stav věci a zneužívá podstatu ustanovení §§ů 262 a 267 tr. ř. tvrdíc, že obžalovaný byl odsouzen pro jiný trestný čin, nežli ten, na který obžaloba zněla, a že tudíž nalézací soud, překročiv obžalobu, dopustil se zmatečnosti dle §u 281 čís. 8 tr. ř. Stížnost v tomto směru uplatňuje, že žaloba zněla na to, že obžalovaný jiné k neuposlechnutí československých zákonů a zejména zákona ohledně státního svátku dne 28. října, tedy k nemravným a zákonem zapovězeným činům vybízel, podněcoval a svěsti hleděl, kdežto rozsudek spatřuje prý trestnost v tom, že obžalovaný ospravedlniti hleděl neodůvodněné propuštění dělníka Františka Sch-a, když se nedostavil o státním svátku do práce, tedy čin nemravný. Stížnost je bezdůvodna. Předmětem obžaloby je konkrétně určitý příběh, to jest účast obžalovaného na určitém příběhu, který dle náhledu obžaloby přivodil trestný výsledek. Příběh ten vypravuje odůvodnění obžaloby a jest tudíž odůvodnění toto směrodatným pro otázku, zda nastalo překročení obžaloby či nikoli. Je proto předmětem obžaloby nikoli speciálně označený delikt, to jest určitá právní kvalifikace jeho, nýbrž konkrétně určitý skutek. Předmětem obžaloby v tomto případě byl příběh, udavší se dne 28. října 1922 v B. mezi obžalovaným a dělníkem Františkem Sch-em. Příběh tento tvoří též obsah rozsudku a zejména kryje se znění v obžalobě uvedeného závadného výroku doslovně se zjištěným zněním jeho v rozsudku. Ne různý, nýbrž týž skutek je proto podkladem jednak obžaloby, jednak rozsudku. Veřejný obžalobce a nalézací soud spatřují ostatně v jednání obžalovaného týž čin trestný, totiž přečin dle §u 305 tr. zák. a rozcházejí se v právním nazírání jen potud, že každý z nich spatřuje ve skutku stělesněnou jinou trestnou formu §u 305 tr. zák. Odlišnost v právním nazírání na týž skutkový děj mezi obžalobcem a na-

lézacím soudem je však pro otázku totožnosti činu nezávažna, ježto nalézací soud je dle zásady v §§ech 262, 263 a 267 tr. ř. vyslovené ve svém právnickém posuzování skutku v obžalobu daného zcela neodvislý od právního názoru, zastávaného obžalobcem. O překročení obžaloby ve smyslu zákona nemůže být proto řeči. Stížnost míní dále, že, i kdyby skutečnosti, sloužící za podklad obžalobě, byly totožnými se skutečnostmi, na nichž spočívá rozsudek, byl porušen předpis §u 262 tr. ř. po té stránce, že soud měl svůj změněný náhled nejdříve oznámiti stranám a je o tom slyšeti a dáti takto obžalovanému příležitost, by se také v novém směru ospravedlnil a hájil a učinil po případě návrh na odročnění líčení. Na to dlužno odvětit, že nalézací soud, jak již naznačeno, nehledal v činnosti obžalovaného ve skutečnosti jiný, nýbrž t ý ž trestný čin, jenže spáchaný v jiném směru, než jak obžaloba předpokládala, nehledě ani k tomu, že porušení předpisů §u 262 tr. ř. ve vytýkaném ohledu není zmatečností ani dle §u 262 tr. ř. ani dle §u 281 tr. ř. (viz zejména čís. 3) a nelze také postřehnouti, že by ono porušení formy mělo snad nějaký škodlivý vliv na rozhodnutí věci v neprospěch obžalovaného.

Ani právní posouzení věci nalézacím soudem neodporuje zákonu. Stížnost míní, že ospravedlnování vlastního činu obžalovaným nelze podřaditi pod § 305 tr. zák., jelikož prý se u každého člověka musí předpokládati přesvědčení, že správně jednal. Na to dlužno odvětiti jednak, že nalézací soud shledal jednání obžalovaného právem nemravným vzhledem na okolnosti, za jakých se činu dopustil, a na pohnutku, ze které jednal, jednak zdůrazniti, že soud nespátřuje závadným ospravedlnování se obžalovaného o sobě, nýbrž způsob, jakým to činil a jakým odmítl zejména omluvu Františka Sch-a, že je zákonitý svátek. A v tomto směru nelze odepřítí souhlas nalézacímu soudu, když slova, jimiž obžalovaný omlouval protizákonné okamžité propuštění Sch-a z práce: »Was geht uns die českische Geschichte an, der Feiertag geht uns gar nicht an, . . . was kümmern uns die českischen Gesetze, wir sind Deutsche und keine Čechen, was kümmern uns die českischen Gesetze,« uznal takovými, že náhledy jiných osob o závaznosti zákonů Československé republiky vůbec a o závaznosti neb účinnosti zákona o státním svátku a významu toho dne pro občany Československé republiky zvláště mohly být otřeseny, zejména náhledy osob, s obžalovaným stejně smýšlejících. Projevit' svým stanoviskem obžalovaný naprostou nevážnost, neúctu a pohrdání vůči československým zákonům, vydaným přec k tomu cíli, by byly respektovány. Tím jest opodstatněno ono všeobecné, theoretické, abstraktní ospravedlnění a omlouvání nemravných činů, kterému čelí ustanovení §u 305 tr. zák. Obžalovaný pronesl slova ta veřejně a před více lidmi, tedy způsobem pro jiné seznatelným. Rozsudek zjišťuje, že slova byla vyslovena před jinými zaměstnanci, tedy před více lidmi, při čemž obžalovaný křičel tak, že to bylo daleko slyšeti. Byla zde proto dána také možnost, že slova jeho mohla být zaslechnuta osobami třetími, i mimo dřevárnu snad dlíci, čímž je dána charakteristická známka veřejnosti ve smyslu §u 305 tr. zák., spočívající v tom, že byl výrok učiněn na takovém místě a za takových okolností, že mohl být osobami třetími postřehnut a vnímán.

Trestnost jednání obžalovaného nemůže vyloučiti okolnost, že mluvil jen vůči Sch-ovi, tedy od osoby k osobě, poněvadž, stalo-li se tak způsobem pro jiné seznatelným, tedy veřejně nebo před více lidmi, bylo již s jednáním jeho spojeno nebezpečí dalšího rozšíření činu a tím nebezpečí působení na vůli neurčitěho počtu lidí ve směru nezákonném nebo nemorálním. Tvrzení stížnosti, že obžalovaný vůbec nevěděl, že slova jeho mohou být někým slyšena, má proti sobě zjištění rozsudku, že křičel tak, že to bylo daleko slyšeti. Objektivní předpoklady přečinu dle §u 305 tr. zák. jsou proto dány.

Po subjektivní stránce vyžaduje se jen vědomí pachatele, že svým činem způsobem, pro jiné seznatelným, schvaluje neb omlouvá činy zákonem zapovězené nebo nemravné. Zjištění tohoto vědomí dochází nepochybného výrazu ve skutkových předpokladech rozsudku a v celém zjištěném stavu věci. Nevyhledává se, by obžalovaný přímo zamýšlel, by jeho čin vešel ve známost jiných osob; stačí, že si této možnosti byl vědom. Popírá-li stížnost subjektivní zavinění obžalovaného, ocitá se tím jen v rozporu s opačným zjištěním nalézacího soudu. Poukaz stížnosti na výpověď svědka Sch-a, že obžalovaný ho nechtěl vybízeti k odporu proti zákonům, že svoje výroky vykřikl v rozčilení, bez rozvahy, a že mu ani nenapadlo využití nějak pracovní závislosti Sch-ovy, musí zůstat bez úspěchu, poněvadž ve směrech těchto jest rozhodno a směrodatno přesvědčení soudu, získané na základě hodnocení celkového průvodního materiálu, a nikoli nekontrolovatelný úsudek jednotlivého svědka. Výrok odsuzující obžalovaného pro přečin dle §u 305 tr. zák. odpovídá proto stavu věci i zákonu; bylo proto bezdůvodnou zmatečnou stížností zavrhnouti.

Odvolání obžalovaného do nepřiznání podmíněného odsouzení nelze upříti oprávnění. Nalézací soud odůvodnil zamítnutí návrhu na přiznání podmíněného odsouzení tím, že již bylo použito ustanovení §u 261 tr. zák. a že pouhá pohružka malým peněžitým trestem nemůže být pokládána za dostatečnou výstrahu pro budoucnost, by se podobných řečí vyloučil. Než okolnost, že soud při výměře trestu vzhledem na okolnosti zvláštního zřetele hodné změnil ve smyslu §u 261 tr. zák. vězení v pokutu peněžitou, majetkovým poměrům odsouzeného přiměřenou, nemůže být důvodem pro nepřiznání podmíněného odsouzení. Vždyť ony, zvláštního zřetele hodné okolnosti, jež vedly nalézací soud k tomu, by použil ustanovení §u 261 tr. zák., mohou být dokonce uvažovány jako některé z podstatných důvodů ve smyslu §u 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n., při řešení otázky, zda má odsouzenému být povolen podmíněný odklad výkonu trestu, či nikoliv. Stanovení výše peněžitě pokuty dle §u 261 tr. zák. řídí se dle majetkových poměrů odsouzeného. Pokládal-li nalézací soud peněžitou pokutu 1.000 Kč za přiměřenou majetkovým poměrům obžalovaného, nemůže okolností této být použito v jeho neprospěch při řešení otázky, zda mu má být povoleno podmíněné odsouzení, kteroužto otázku jest řešiti samostatně a nezávisle od případné výše uloženého trestu pod zorným úhlem, zda jsou dány podmínky §u 1 zákona o podmíněném odsouzení pro přiznání tohoto zákonného dobrodiní, či nikoliv. Opačný, nalézacím soudem zastávaný názor vedl by k tomu, že by bylo při trestných činech,

na které jsou v zákoně uloženy tresty malé nebo dokonce nepatrné, anebo pro něž vzhledem k okolnostem případu, zvláště vzhledem k tomu, že byly tu podmínky pro použití mimořádného práva zmírňovacího dle §u 266 tr. zák., nebo mimořádné záměny trestu dle §u 260 tr. zák., nebo dokonce pro použití ustanovení §u 261 tr. zák., jako je tomu v tomto případě, byly vyměřeny tresty malé, podmíněné odsouzení vždy vyloučeno, což ovšem nelze připustiti.

Čís. 1479.

Podvod paděláním stvrzenky poštovního úřadu šekového. (§ 199 d) tr. zák.).

O nezpůsobilý pokus podvodu jde jen tehdy, použito-li k oklamání prostředku, jímž zamýšlený omyl nikdy, za žádných okolností nemůže býti vyvolán, nebo, nemůže-li z použití tohoto prostředku, třebaže jím omyl vyvolán byl, škoda nikdy, za žádných okolností nastati.

(Rozh. ze dne 4. února 1924, Kr II 27/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 7. prosince 1922, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem nedokonaného podvodu dle §§ů 8, 197, 199 d) a 200 tr. zák., — mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Podstata podvodu spočívá ve lstivém způsobení (nebo ve lstivém používání) omylu jiné osobě, jímž má dle pachatelova úmyslu nastati škoda na majetku nebo na jiných právech osoby omylem stížené, nebo někoho jiného. Trestnost pokusu — nedokonaného jednání rázu, trestním zákonem stíhaného — zakládá se v tom, že již pokus projevuje způsobem, právní řád ohrožujícím, úmysl, směřující k uskutečnění účinku rázu protizákonného. Předpokládá tudíž i podstata nedokonaného podvodu, že pachatelovo jednání bylo způsobilým, vyvolati omyl a prostředkem omylu poškoditi něčí práva. Než tuto způsobilost lze pojmově vyloučiti jen tehdy, když bylo k oklamání použito prostředku, jímž zamýšlený omyl nikdy, za žádných okolností, způsoben býti nemůže, nebo když z použití tohoto prostředku, třebaže jím omyl vyvolán byl, škoda nikdy a za žádných okolností nastati nemůže. Stačí tudíž povšechná (abstraktní) způsobilost prostředku oklamávacího a povšechná (abstraktní) možnost škody, třebaže v konkrétním případě zvláštní vlastnosti prostředku nebo zvláštní poměry jednotlivce, vůči němuž bylo prostředku použito, bránily účinnosti všeobecné povahy pachatelova jednání, takže pro tyto vlastnosti a poměry zamýšlený bezprávný účinek škody, po případě již omylu nenastal. Stížnost je proto na omylu, má-li za to, že stěžovatelčina činnost nezakládá skutkové podstaty nedokonaného podvodu, jelikož kdokoliv musel na první pohled ze zřej-